

Порощук В. П.

П59 Я досліджую світ. 1 клас. Частина 1 / В. П. Порощук. — Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 222, [2] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3614-8.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук (Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти: у 2-х ч. — Х. : Вид-во «Ранок», 2018).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	5
Урок 1. Моя країна Україна	7
Урок 2. Хто ти	11
Урок 3. Дорога до школи	14
Урок 4. Тут я вчуся	17
Урок 5. Наш клас	20
Урок 6. Безпека в школі	23
Урок 7. Правила евакуації	27
Урок 8. Для чого ходять у школу	31
Урок 9. Як упізнати осінь	34
Урок 10. Створення лепбука «Книжка осені»	38
Урок 11. На прогулянці будемо обережними!	41
Урок 12. З чого складається світ	44
Урок 13. Рослини восени	47
Урок 14. Прикмети осені	50
Урок 15. Що росте на підвіконні	53
Урок 16. Майструємо з осінніх плодів	57
Урок 17. Тварини восени	60
Урок 18. Осінні турботи людей	63
Урок 19. День школярів	67
Урок 20. Створення лепбука «Розпорядок дня»	71
Урок 21. Дбай про свою поставу	75
Урок 22. Що потрібно для навчання	79
Урок 23. Хто що робить	82
Урок 24. Хто працює в школі	86
Урок 25. Дорога і транспорт	89
Урок 26. Безпека на дорозі	92
Урок 27. Дбай про свою безпеку	95
Урок 28. Виготовлення пішохідної зебри з опалого листя	98
Урок 29. Як діяти, кого кликати на допомогу	101
Урок 30. Чим я пізнаю світ	104
Урок 31. Про що дізнаюся на дотик	107
Урок 32. Чим я бачу	111
Урок 33. Як зберегти зір	115
Урок 34. Чим я чую	119

Урок 35. Створюємо оркестр	122
Урок 36. Впізнаю на смак	125
Урок 37. Впізнаю на запах	128
Урок 38. Для чого нам зуби	132
Урок 39. Для чого потрібні органи чуття	136
Урок 40. Практикум «У природі все пов’язане»	139
Урок 41. Сонце	142
Урок 42. Повітря	145
Урок 43. Виготовлення літачка з паперу	149
Урок 44. Вода	152
Урок 45. Дослідження «Що вода може?»	156
Урок 46. Ґрунт	160
Урок 47. Дослідження «Що можна побачити в ґрунті?»	163
Урок 48. Як насінина стала соняхом	166
Урок 49. Рослини	170
Урок 50. Виготовлення колажу «Бережіть природу!»	173
Урок 51. Тварини	177
Урок 52. Дикі і свійські тварини	180
Урок 53. У двері стукає зима	183
Урок 54. Виготовлення лепбука «Зимові сторінки»	186
Урок 55. Нежива і жива природа взимку	189
Урок 56. Як допомогти тваринам узимку	193
Урок 57. Виготовлення годівнички для птахів власноруч	196
Урок 58. Зимові розваги	200
Урок 59. Виготовлення сніговика з паперу	203
Урок 60. Дбай про здоров’я взимку	207
Урок 61. Святковий календар зими. Лист Миколаю	211
Урок 62. Новий рік і Різдво	214
Урок 63. Виготовлення різдвяного янголятка	217
Урок 64. Узагальнення та систематизація знань учнів	220
Література та Інтернет-ресурси	223

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
1	Моя країна Україна	
2	Хто ти	
3	Дорога до школи	
4	Тут я вчуся	
5	Наш клас	
6	Безпека в школі	
7	Правила евакуації	
8	Для чого ходять у школу	
9	Як упізнати осінь	
10	Створення лепбука «Книжка осені»	
11	На прогулянці будемо обережними!	
12	З чого складається світ	
13	Рослини восени	
14	Прикмети осені	
15	Що росте на підвіконні	
16	Майструємо з осінніх плодів	
17	Тварини восени	
18	Осінні турботи людей	
19	День школярів	
20	Створення лепбука «Розпорядок дня»	
21	Дбай про свою поставу	
22	Що потрібно для навчання	
23	Хто що робить	
24	Хто працює в школі	
25	Дорога і транспорт	
26	Безпека на дорозі	
27	Дбай про свою безпеку	
28	Виготовлення пішохідної зебри з опалого листя	
29	Як діяти, кого кликати на допомогу	
30	Чим я пізнаю світ	
31	Про що дізнаюсь на дотик	
32	Чим я бачу	
33	Як зберегти зір	

№ з/п	Тема уроку	Дата
34	Чим я чую	
35	Створюємо оркестр	
36	Впізнаю на смак	
37	Впізнаю на запах	
38	Для чого нам зуби	
39	Для чого потрібні органи чуття	
40	Практикум «У природі все пов'язане»	
41	Сонце	
42	Повітря	
43	Виготовлення літачка з паперу	
44	Вода	
45	Дослідження «Що вода може?»	
46	Ґрунт	
47	Дослідження «Що можна побачити в ґрунті?»	
48	Як насінина стала соняхом	
49	Рослини	
50	Виготовлення колажу «Бережіть природу!»	
51	Тварини	
52	Дикі і свійські тварини	
53	У двері стукає зима	
54	Створення лепбука «Зимові сторінки»	
55	Нежива і жива природа взимку	
56	Як допомогти тваринам узимку	
57	Виготовлення годівнички для птахів власноруч	
58	Зимові розваги	
59	Виготовлення сніговики з паперу	
60	Дбай про здоров'я взимку	
61	Святковий календар зими. Лист Миколаю	
62	Новий рік і Різдво	
63	Виготовлення різдвяного янголятка	
64	Узагальнення та систематизація знань учнів	

УРОК 1. МОЯ КРАЇНА УКРАЇНА

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** формувати елементарне уявлення про рідний край — Україну; активізувати словник дітей словами та словосполученнями (*Україна, українська мова, рідний край*); розвивати у дітей допитливість; виховувати патріотизм, любов до своєї країни, гордість за свій народ;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (*і рідною у разі відмінності*) мовами; уміння навчатися впродовж життя; соціальні та громадянські компетентності.

Обладнання: предметні малюнки, фліпчарт, комп'ютер, відеоролик, конверти з пазлами, фарби, пензлики, папір, клубок ниток, розрізна азбука.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Освітні галузі: громадянська та історична, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Доброго ранку, Україно моя!
Доброго ранку, рідна земля!
Доброго ранку, люди Землі!
Доброго ранку, першокласники мої!

2. Актуалізація опорних знань

«Мозковий штурм»

— Що ми називаємо рідним краєм? (*Відповіді дітей.*)

3. Повідомлення теми та мети уроку

Є щось святе в словах «мій рідний край»,
Для мене — це матусі рідна пісня,
І рідний сад, від квіту білосніжний,
І той калиновий у тихім лузі гай.

— Про що будемо сьогодні говорити? (*Відповіді дітей.*)

— Отже, сьогодні поговоримо про рідний край, про Україну.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

Поетична хвилинка

— Послухайте вірш. (*Учитель читає вірш Н. Зарічної «Про Україну».*)

Я тримаю у руці
Кольорові олівці.
Хочу я намалювати
Кримські гори і Карпати.
Степ і пагорби Дніпрові,
І озера, і діброви,
І веселку, і калину,
Чорне море і Дунай —
Все це наша Україна,
Наш чудовий рідний край!

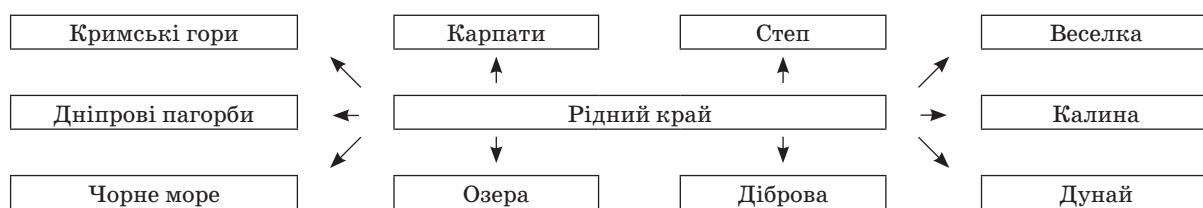
— Що хотіла намалювати авторка?

— Про що йдеться у вірші?

Складання «Кластера»

— Що авторка називає рідним краєм?

Висновок. Рідний край — чудовий та найдорожчий. Кожен пишається своєю Батьківщиною. Для нас рідний край — Україна.

Перегляд відеоролика «Рідний край» (<https://youtu.be/73PJda686XE>)

- Послухайте пісню про рідний край.
- Що автор називає коханим краєм? (*Рідну Україну.*)
- Яку присягу він дає? (*Віддати свою силу і любов, щоб рідна земля була вільною.*)
- Чого обіцяє не забути автор? (*Батьківський поріг.*)

Робота за підручником (с. 4–5). Технологія «Акваріум»

Учитель пропонує одній із груп сісти в центрі класу. Подає команду прочитати вірш (*читає учитель або учень, який уміє читати*) і розпочати обговорення змісту вірша.

I група — «Українська мова» (за Г. Чубач)

- Що курчатко принесло дитинці? (*Літери.*)
- Що зробила дитина з літер? (*Збудувала слово.*)
- Як звучить українська мова? (*Як пісня.*)
- Яке слово склали діти? (*Україна.*)

II група — «Україна» (за В. Новомировою)

- Які є країни на світі? (*Різні.*)
- Що в них є? (*Ліси, лани.*)
- Яка країна на землі одна? (*Україна.*)

Наприкінці обговорення учні мають дійти спільного рішення за 3–5 хв.

Учитель ставить класу запитання:

- Чи погоджуєтеся ви з думкою групи?

Висновок. Рідна країна у всіх одна. Українська мова звучить, як пісня.

Мовна гра «Склади слово»

Учні довільно витягують літери різної азбуки *А, К, Ї, Р, У, А, Н*, складають слово **УКРАЇНА**.

Малюнковий скрайбінг

Учитель починає речення, діти його продовжують. Один учень на фліпчарті розміщує малюнки за змістом розповіді.

В Україні багато... (*річок, гір, лісів*). У річках водиться багато... (*риби*). У лісах живуть... (*звірі, птахи*), є багато... (*квітів, трав, грибів*). На полях колоситься... (*пшениця*). В Україні є багато сіл і... (*міст*). У містах є різні... (*заводи*) і... (*фабрики*). Але найбільша гордість України — це її... (*люди*). Звати їх... (*українці*).

Фізкультхвилинка

Учитель читає дітям вірш, а вони, утворивши коло, виконують рухи відповідно до змісту тексту.

Он повзе мурашка.	(<i>Рухаються навприсідки.</i>)
Он хлопоче річка.	(<i>Підводяться, імітують руками хвилі.</i>)
Не зривай ромашку!	(<i>Заперечливо хитають головою.</i>)
Не топчи травичку!	(<i>Ходять навшпиньки.</i>)
В зелені діброва,	(<i>Рухаються по колу, розвівши руки в сторони.</i>)
В китицях ліщина...	
Глянь, яка чудова	(<i>Виконують повороти тулуба,</i>
Наша Україна!	<i>тримаючи руки на поясі.</i>)
Журавлі над лугом	(<i>Рухаються по колу, махаючи руками, ніби крилами.</i>)
Линуть рівним клином.	
Будь природі другом,	(<i>Стають обличчям до центру кола.</i>)
Батьківщині — сином!	(<i>Беруться за руки і підіймають їх угору.</i>)

2. Самостійне застосування учнями знань (тренувальні вправи)

Технологія «Два — чотири — всі разом»

— Доберіть ознаки до слова «Україна».

Учні індивідуально обмірковують можливі відповіді. Потім об'єднуються в пари, доповнюючи думки одне одного.

Далі діти в четвірках ухвалюють спільне рішення. Завершується робота обговоренням поставленого завдання з усім класом.

Наприклад: Україна (яка?) — ... (багата, щедра, неозора, велика, могутня, квітуча, дружна, незалежна, дорога, найкраща, щаслива, рідна...).

Висновок. Найдорожчою для кожної людини є рідна країна.

Технологія «Крісло автора»

— Де ви народилися?

— Де ви живете сьогодні?

— Як називається ваше місто чи село?

— На якій вулиці ви мешкаєте?

Фізкультхвилинка

Промовляючи вірш, діти виконують рухи.

Україна — (Розводять руки в сторони.)
Рідний край, (Піднімають руки догори.)
Поле, річка, (Виконують повороти тулуба з розведеними в сторони руками.)
Синій гай. (Присідають.)
Любо стежкою іти — (Крокують.)
Тут живемо я і ти! (Беруть одне одного за руки.)

I. Січовик

3. Творче перенесення знань у нові ситуації (творчі вправи)

Мовна вправа «Закінчи прислів'я»

Діти мають закінчити прислів'я, пояснити їхній зміст.

- Кожному мила... (своя сторона).
- Добре тому, хто... (в своєму дому).
- Вдома і стіни... (гріють).
- Де народився, там... (і згодився).
- Всюди добре, а вдома... (найкраще).

Творча вправа «Скажи своє слово про Україну»

— Розкажіть, якою ви хочете бачити нашу державу. Що для неї можете зробити сьогодні?

Діти працюють у «колі», всі дають свій варіант відповіді.

Висновок. Щоб Україна стала прекрасною державою, ви маєте дбати про її зміцнення й процвітання. Ваша любов до України виявляється у старанному навчанні, повазі до людей праці, до українських традицій, любові до природи.

Технологія «Сітка Елвермана»

— Чи знаєте ви свій рідний край?

— Організуйте дискусію в класі, обговоріть проблему. (Кожен учень робить свій висновок щодо поставленої учителем проблеми.)

Так	Проблема	Ні
	Щоб любити свій рідний край, потрібно його добре знати.	

Робота в групах. Гра «Склади карту»

Групи отримують у конвертах пазли. За сигналом учителя діти складають з 9 пазлів карту України.

Перемагає група, яка найшвидше і правильно складе карту.

Робота за підручником (с. 5). Обговорення у загальному колі

- Розгляньте малюнки своїх однолітків.
- Що зобразили вони у своїх роботах?
- Що ви намалювали б на тему «Моя країна — Україна»?

Вправа-гра «Де ти живеш?»

Обладнання: фарби, пензлики, папір.

Учитель пропонує учням намалювати свою вулицю.

- Що вам найбільше подобається на вашій вулиці. За що ви любите її? (Відповіді дітей.)

Висновок. Усі ці вулиці складають місто/село, у якому ми народились і живемо. Для нас воно найрідніше. Це наша мала батьківщина.

Гра «Ти котись, котись, клубочок»

Ведучий разом з дітьми промовляє слова:

Ти котись, котись, клубочок,
Швидко, швидко по руках!
У кого зараз клубочок,
Дасть відповідь швидше нам.

Дитина, в руках якої виявився клубочок, після виголошення останнього слова повинна відповісти на запитання ведучого:

- Що ви знаєте про Україну?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Технологія «Ромашка Блума»

«Ромашка Блума» — квітка з шести пелюсток — шість типів запитань.

Перша пелюстка (проста). Що означає любити рідний край?

Друга пелюстка (уточнювальна). Чи всім потрібно знати історію своєї країни?

Третя пелюстка (пояснювальна). Чому потрібно вивчати рідний край?

Четверта пелюстка (творча). Що корисного ви можете зробити для нашої країни?

П'ята пелюстка (оцінювальна). Чи добре, що ваша діяльність сприяє процвітанню вашої малої батьківщини?

Шоста пелюстка (практична). Які традиції нашого народу ви впроваджуєте?

Вправа «Моя думка»

Учитель зачитує рядки вірша:

Є з усіх одна країна, найрідніша нам усім.
То — прекрасна Україна, нашого народу дім!

О. Лупій

Кожен учень одним реченням коментує їхній зміст.

Висновок. Любіть свою країну, пам'ятайте її минуле, творіть щасливе сьогодні та вірте в краще майбутнє!

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 2. ХТО ТИ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** формувати позитивне ставлення учнів до себе, друзів, однокласників; учини складати словесний портрет («Хто я такий?», «Хто я така?», «Чим відрізняюсь від інших»); розвивати пізнавальну активність, зв'язне мовлення; виховувати толерантність, тактовність, повагу до людей, культуру мовлення;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; соціальні та громадянські компетентності.

Обладнання: дзеркало, аркуші паперу, кольорові олівці, ножиці, м'яч, сюжетні малюнки, мікрофон, обруч, аудіо-запис мелодій.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Освітні галузі: соціальна і здоров'язбережувальна, мовно-літературна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Повідомлення теми та мети уроку

— У мене в руках — образ головного героя сьогоднішньої розмови. Я вам передам його з рук у руки, а ви уважно на нього подивіться. (*Учитель передає дзеркало.*) Кого ви побачили? Про що йтиметься на уроці?

— Сьогодні ви будете вчитися розповідати про себе, аналізувати свої вчинки.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

Робота за підручником (с. 6–7)

1) Робота за малюнками.

— Розгляньте малюнки (с. 6).

— Яка з назв нова для вас?

— Які малюнки про вас? (*Учні по черзі називають відповідні малюнки.*)

2) Взаємне представлення «Хто я такий?», «Хто я така?» (с. 7).

— Доповни речення.

- Мене звати...
 - Я живу в...
 - Мій будинок на...
- Моя вулиця в...
 - Місто в... (*Село в...*)

(*Підказка: будинку, вулиці, місті, селі, Україні.*)

Гра «Моя емблема»

Учням слід уявити, що вони зустрілися вперше. Як можна розповісти про себе з допомогою малюнка? Для цього слід придумати і намалювати емблему, що розкаже про вас.

Примітка. Потім аркуші із емблемами розкладають на столі, усі учасники гри за малюнками намагаються відгадати власника та розповісти, якої вони думки про цю людину.

Гра «Як тебе звуть?»

Обладнання: м'яч.

Обирають ведучого. Решта утворюють коло. Ведучий по черзі кидає м'яч гравцям, а ті повинні швидко дати відповідь на запитання: «Як тебе звуть?». Складність полягає у тому, що потрібно називати не своє ім'я, яке всі знають, а якесь прізвисько. *Наприклад*, хлопчик, який любить математику, може на запитання: «Як тебе звуть?» відповісти: «Математик». Він же може відповісти: «Лицар», «Герой», «Музикант» тощо. Головна умова — щоб прізвисько відповідало якостям характеру. Дівчинка може відповісти: «Золотоволоска», «Поетеса», «Синьоока», «Гімнастка» тощо. Якщо гравець вчасно не зміг відповісти або не встиг швидко перекинути м'яч, він залишає гру. Переможцем стає той, хто протримається найдовше.

Стратегія «Діаграма Венна»

— Поміркуйте, що у вас усіх є спільного, а що — відмінного.

Вправа «Подібність і відмінність»

Учитель. Знайдімо відмінність та схожість одне з одним. Кожен з вас повинен вимовити фразу, звертаючись до сусіда праворуч: «Ми з тобою схожі, тим що... (називає будь-яку ознаку «схожості»), але на відміну від тебе я... (називає будь-яку ознаку «відмінності»)». Наприклад: «Ми з тобою схожі, тим що любимо кішок, але на відміну від тебе я люблю їсти пломбір з хлібом».

Фізкультхвилинка

2. Самостійне застосування учнями знань (тренувальні вправи)

Гра «Ти мені подобаєшся тим...»

Учні по черзі передають м'яч одне одному, промовляючи: «Ти мені подобаєшся тим...» і доповнюючи їх характеристикою однокласника. (Наприклад: що завжди щирий; що ділишся з усіма; що завжди всім допомагаєш; що цікаво організовуєш ігри тощо.)

Гра «Добре чи погано?»

Обладнання: сюжетні малюнки, на яких зображено добрі й погані людські вчинки.

Учитель починає гру з бесіди про те, що українці — доброзичливий та чесний народ, вони захищають слабких і поважають літніх людей. Потім кожна пара дітей отримує по два сюжетні малюнки із зображенням добрих та поганих учинків. Діти обговорюють сюжети, потім по черзі демонструють малюнки всім, розповідають, що на них зображено, і дають власну оцінку вчинкам (добрі вони чи погані, чи вчинить так справжній українець).

Робота за підручником (с. 7). Обговорення у загальному колі

— Як ви будете звертатися до вчителів, однокласників, однокласниць?

Учні наводять приклади звертань.

Наприклад:

— Олено Іванівно, поясніть, будь ласка, розв'язок задачі.

— Петрику, ходімо разом додому.

— Тетянко, позич, будь ласка, лінійку.

Вправа «Інтерв'ю»

Учень-кореспондент бере інтерв'ю в учнів.

— Назвіть своє захоплення.

— Які спільні захоплення в учнів вашого класу?

— Назвіть найцікавіше, на вашу думку, захоплення.

Вправа «Чарівний обруч»

Учитель пропонує дітям утворити коло, у центрі якого лежить обруч. Потім пояснює, що цей обруч чарівний і кожен, хто стане в нього, перетворюється на веселого цуцика (злу пантеру, сумного зайчика, здивовану кізочку). Під відповідну музику діти почергово виконують ролі.

Технологія «Акваріум»

— Послухайте притчу.

Одного разу у древнього східного мудреця запитали: «У кого ти вчився вихованості?» «У невихованих, — відповів він, — тому що...».

— Що, на вашу думку, відповів мудрець? (Відповіді дітей.)

— Мудрець сказав: «Я уникав робити те, що роблять вони».